

ВА 524

ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЧЕТОВОДСТВО В ОСИГУРИТЕЛНИТЕ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА

Приета: прот. № 15/23.06.2016г.

Лектор: проф.д.ик.н. Марин Иванов Нейков

АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Организация на счетоводството в осигурителните и застрахователните дружества” дава знания на студентите от образователна квалификационна степен „Магистър” от специалност „Счетоводство и контрол” за отчитането на основните обекти на осигурителната и застрахователната дейност.

В структурно отношение дисциплината обхваща основни теми за отчитането на средствата и източниците на средства в осигурителните и застрахователните дружества и съставянето на годишния финансов отчет. В хода на лекциите теоретичните постановки се илюстрират с решаване на примери и казуси към отделните методични единици и на обобщаващи задачи за застрахователното дружество, ЦУ на НОИ, териториалните поделения на НОИ, осигурителните фондове и НЗОК. Студентите се запознават и с организацията на отчетността и документацията в застрахователните и осигурителните дружества.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основната цел на дисциплината е да формира знания за отчитането на основните обекти на счетоводството в застрахователните и осигурителните дружества. По-конкретно студентите трябва:

1. Да разберат същността на основните счетоводни проблеми в застрахователните и осигурителните дружества;
2. Да познават методиката на отчитане на отделните обекти в застрахователните и осигурителните дружества;
3. Да придобият знания за съставянето на счетоводните записвания за извършваните основни застрахователно-технически и осигурителни операции в застрахователните и осигурителните дружества;
4. Да могат да съставят годишен финансов отчет в застрахователните и осигурителните дружества.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината се чете пред магистърската образователно-квалификационна степен, затова има изисквания за предварително придобити икономически знания по други дисциплини: Макроикономика, Основи на счетоводството, Счетоводство на предприятието, Бъджетно счетоводство, Финанси и др.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение				
			л	с	у	общо	л	с	у	общо	
Счетоводство и контрол	Задължителна	6								30	30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

ЧАСТ I. ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЧЕТОВОДСТВОТО В ЗАСТРАХОВАТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО

Тема 1. Обща характеристика на счетоводството на застрахователното дружество

Застрахователната дейност като обект на отчитане. Организационни форми за осъществяване на застрахователна дейност. Организационна структура и основните звена в общо застраховане и животозастраховане. Вътрешна служба и външна мрежа (застрахователни посредници). Вътрешен и външен контролът и надзор върху застрахователната дейност.

Организация на отчетността в застрахователните дружества. Нормативните актове, които имат съществено значение за организацията на счетоводството в застраховането. Фактори, оказващи влияние за организацията на счетоводната дейност в застрахователното дружество. Основните изисквания към организацията на счетоводството в застрахователните дружества, специфичност при интерпретирането на счетоводните принципи. Документирането на застрахователно-техническите операции и събития и някои особености, в сравнение с другите предприятия, налагани от характера и специфичността на застрахователната дейност. Индивидуален сметкоплан за синтетичното счетоводно отчитане на активите и пасивите в застрахователното дружество. Отчети и справки, представяни за целите на финансовия надзор.

Тема 2. Организация на счетоводното отчитане на приходите в застрахователните дружества.

Същност, класификация и обхват на приходите като обект на отчитане. Основни източници на приходи. Документирането на застрахователно-техническите операции за приходите от застрахователни премии. Организация на счетоводното отчитане на приходите от пряко застраховане. Счетоводно отчитане на приходите от премии по застраховането – счетоводни записвания. Счетоводното отчитане на приходите от съзастраховане и от, комисиони и такси по застраховането. Счетоводното отчитане на приходите от застраховане от минали години. Счетоводното отчитане на приходите от регреси. Счетоводното отчитане на приходите от освободени технически резерви. Счетоводното отчитане на други приходи по пряко застраховане.

Счетоводно отчитане на приходите от продажби. Счетоводно отчитане на приходите от възстановени загуби от обезценки. Счетоводно отчитане на приходите за бъдещи периоди (нефинансови и финансови).

Финансови приходи. Характеристика на финансовите приходи като обект на отчитане. Счетоводно отчитане на финансовите приходи.

Извънредни приходи. Характеристика на извънредните приходи като обект на отчитане. Счетоводно отчитане на извънредните приходи.

Тема 3. Организация на счетоводното отчитане на разходите в застрахователните дружества

Характеристика и класификация на разходите като обект на отчитане. Организация на счетоводното отчитане на разходите по пряко застраховане. Счетоводно отчитане на разходите за изплатени суми и обезщетения по застраховането. Счетоводно отчитане на разходите за

участие в резултата. Счетоводно отчитане на разходите за уреждане на претенции (ликвидация). Счетоводно отчитане на разходите за комисиони и такси по застраховането. Счетоводно отчитане на разходите за заделени технически резерви. Счетоводно отчитане на други застрахователни разходи

Организация на счетоводното отчитане на общите разходи за издръжката на застрахователното дружество. Счетоводно отчитане на разходите по икономически елементи – отчитане на разходите за материали, външни услуги, за амортизация, за заплати и осигуровки, за данъци, такси и други подобни плащания, за провизии, от последваща оценка на активи, на други разходи. Счетоводно отчитане на разходите по функционално предназначение. Счетоводно отчитане на разходите за издръжката на основната дейност. Счетоводно отчитане на разходите за издръжката на спомагателна и социално-битова дейности. Счетоводно отчитане на разходите за придобиване на нетекущи (дълготрайни) активи. Счетоводно отчитане на разходите за ликвидация на нетекущи (дълготрайни) активи. Счетоводно отчитане на разходите при ликвидация и несъстоятелност.

Финансови разходи. Характеристика на финансовите разходи като обект на отчитане. Счетоводно отчитане на финансовите разходи. Счетоводно отчитане на загубите от обезценка.

Разходите за бъдещи периоди. Счетоводно отчитане на разходите за бъдещи периоди (финансови и нефинансови). Счетоводно отчитане на разходите за учредяване и разширяване.

Извънредни разходи. Характеристика на извънредните разходи като обект на отчитане. Счетоводно отчитане на извънредните разходи.

Тема 4. Организация на счетоводното отчитане на приходите и разходите по презастрахованте

Организация на счетоводното отчитане на приходите по презастраховане. Счетоводно отчитане на приходите по пасивно презастраховане. Счетоводното отчитане на приходите от получени обезщетения от презастрахователи. Счетоводното отчитане на приходите от участие в резултата на презастрахователи. Счетоводното отчитане на приходите от комисиони от презастрахователи. Счетоводното отчитане на приходите по пасивно презастраховане от минали години. Счетоводното отчитане на приходите от заделени резерви по пасивно презастраховане. Счетоводното отчитане на други приходи по пасивно презастраховане.

Организация на счетоводното отчитане на приходите по активно презастраховане. Счетоводно отчитане на приходите от презастрахователни премии. Счетоводно отчитане на приходите по активно презастраховане от минали години. Счетоводно отчитане на приходите от регреси по активно презастраховане. Счетоводно отчитане на приходите от резерви по активно презастраховане. Счетоводно отчитане на други приходи по активно презастраховане.

Организация на счетоводното отчитане на разходите по презастраховане. Счетоводно отчитане на разходите по пасивно презастраховане. Счетоводно отчитане на разходите за отстъпени премии на презастрахователи. Счетоводно отчитане на разходите за освободени технически резерви по пасивно презастраховане. Счетоводно отчитане на други разходите по пасивно презастраховане.

Организация на счетоводното отчитане на разходите по активно презастраховане. Счетоводно отчитане на разходите за застрахователни обезщетения. Счетоводно отчитане на разходите за участие в резултата. Счетоводно отчитане на разходите за участие в ликвидацията. Счетоводно отчитане на разходите за отстъпени презастрахователни комисиони и такси. Счетоводно отчитане на разходите за заделени технически резерви по активно презастраховане. Счетоводно отчитане на други разходи по активно презастраховане.

Тема 5. Организация на счетоводното отчитане на разчетите

Характеристика на разчетите като обект на отчитане. Организация на синтетичното и аналитичното отчитане на разчетите. Организация на счетоводното отчитане на разчетите по застраховане. Счетоводно отчитане на разчетите с посредници по застраховане. Счетоводно отчитане на разчетите с клиенти по застраховане. Счетоводно отчитане на разчетите по предстоящи плащания с чуждестранни и местни застрахователи. Счетоводно отчитане на разчетите със съзастрахователи, презастрахователи, седанти. Счетоводно отчитане на другите разчети по застраховане. Счетоводно отчитане на общите разчети. - с доставчици, с клиенти по продажбата на активи и услуги, с персонала и съдружници, с трети лица по застраховане, по рекламации, липси, начети и съдебни спорове, с бюджета, осигурители и ведомства. Счетоводно отчитане на вътрешните разчети. Счетоводно отчитане на разчетите с разни дебитори и кредитори.

Тема 6. Организация на счетоводното отчитане на финансовите ресурси

Характеристика на финансовите ресурси като обект на отчитане. Организация на счетоводното отчитане на паричните средства. Счетоводно отчитане на паричните средства в

левове и валута по каса и банкови сметки. Счетоводно отчитане на текущите (краткосрочните) финансови активи. Счетоводно отчитане на текущите (краткосрочните) вземания и предоставените краткосрочни заеми.

Тема 7. Организация на счетоводното отчитане на капитала

Характеристика на собствения капитал на застрахователя като обект на отчитане. Характеристика на привлечения капитал като обект на отчитане. Организация на синтетичното и аналитичното отчитане на капитала. Счетоводно отчитане на регистрирания акционерен капитал. Счетоводно отчитане на основния капитал неподлежащ на регистрация. Счетоводно отчитане на ликвидационния капитал. Счетоводно отчитане на капиталовите резерви. Счетоводно отчитане на финансовия резултат. Счетоводно отчитане на привлечения капитал. – на получените заеми и на дълговите инструменти.

Тема 8. Организация на счетоводното отчитане на техническите резерви

Обща характеристика на техническите резерви като обект на отчитане. Видове технически резерви. Счетоводно отчитане на техническите резерви за животозастраховането Счетоводно отчитане на пренос-премийния резерв. Счетоводно отчитане на резерва за предстоящи плащания.

Счетоводно отчитане на Запасния фонд. Счетоводно отчитане на другите технически резерви Счетоводно отчитане на резерва за бонуси и отстъпки. Счетоводно отчитане на резервите по пасивно презастраховане. Счетоводно отчитане на резервите по активно презастраховане

Тема 9. Организация на счетоводното отчитане на нетекущите (дълготрайните) активи

Същност и характеристика на нетекущите (дълготрайните) активи като обект на отчитане. Оценка на нетекущите (дълготрайните) активи. Счетоводно отчитане на нетекущите (дълготрайните) материални активи. Счетоводно отчитане на нетекущите (дълготрайните) нематериални активи. Счетоводно отчитане на нетекущите (дългосрочните) финансови активи. Счетоводно отчитане на нетекущите (дългосрочни) вземания и предоставени заеми. Счетоводно отчитане на търговската репутация.

Тема 10. Организация на счетоводното отчитане на материалните запаси

Характеристика на материалните запаси като обект на отчитане. Организация на синтетичното и аналитичното отчитане на материалите при придобиване и намаление. Отчитане на бланките под особена отчетност.

Тема 11. Годишно приключване и годишен финансов отчет

Същност и последователност на годишното счетоводно приключване. Форма и съдържание на годишния финансов отчет. Структура и елементи на годишния финансов отчет за целите на финансовия надзор. Баланс, Отчет за приходите и разходите (Отчет за всеобхватния доход). Отчет за собствения капитал и техническите резерви. Отчет за паричния поток. Приложения и пояснения към годишния финансов отчет. Съставяне, проверка, заверка, обсъждане, представяне и публикуване на годишния финансов отчет на застрахователите. Консолидиран финансов отчет. Решаване на обобщаваща задача.

Тема 12. Организация на счетоводното отчитане на привлечените средства от участници в осигурителни фондове

Характеристика на осигурителните фондове като обект на отчитане. Счетоводно отчитане на привлечените средства на участници в пенсионното осигуряване. Задача за отчитане на привлечените средства в пенсионното осигуряване. Отчитане на привлечените средства по допълнителното доброволно здравно осигуряване Счетоводен баланс на пенсионен фонд. Отчет за доходите на пенсионен фонд. Отчет за паричните потоци на пенсионен фонд. Задача за отчитане на привлечените средства по допълнителното доброволно здравно осигуряване Отчитане на привлечените средства от участници във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица и /или професионална квалификация и в други осигурителни фондове. Задача за отчитане на привлечените средства във фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица и /или професионална квалификация

ЧАСТ II. ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЧЕТОВОДСТВОТО В ОСИГУРИТЕЛНОТО ДРУЖЕСТВО

Тема 13. Осигурителната система като обект на отчитане

Характеристика на социалното осигуряване като обект на отчитане. Характеристика на отчитането в осигурителната система.

Тема 14. Организация на счетоводното отчитане на приходите на осигурителните фондове в системата на НОИ.

Характеристика на приходите като обект на отчитане. Организация на синтетичното и аналитично отчитане на приходите. Счетоводно отчитане на приходите от осигурителни вноски.

Счетоводно отчитане на трансферите - на получените трансфери в ЦУ на НОИ, на извършените трансфери от ЦУ на НОИ, на получените трансфери в териториалните поделения на НОИ, на извършените трансфери в териториалните поделения на НОИ. Счетоводно отчитане на приходите от актове за начет на осигурителите за несвоевременно внасяне на вноските и от имуществени санкции. Счетоводно отчитане на неданъчните приходи - на приходите от такси, от наеми на имущество и от други приходи, Счетоводно отчитане на приходите от лихви и финансови услуги. Счетоводно отчитане на реализираните курсови разлики от операции с валута. Счетоводно отчитане на временните безлихвени заеми и заеми от международни институции и правителства.

Счетоводно отчитане на приходите от извънбюджетни средства. Счетоводно отчитане на приходите от стопанска дейност.

Тема 15. Организация на счетоводното отчитане на разходите на осигурителните фондове в системата на НОИ.

Характеристика и класификация на разходите на осигурителните организации като обект на отчитане. Организация на синтетичното и аналитично отчитане на разходите на осигурителните организации. Счетоводно отчитане на разходите за обезщетения за временна нетрудоспособност по обществено осигуряване. Отчитане на разходите за обезщетения за безработица. Отчитане на извършените разходи за парични помощи за профилактика, рехабилитация и отдих (ПРО). Отчитане на предоставените субсидии на нестопански организации:

Организация на счетоводното отчитане на административно-стопанските разходи по обществено осигуряване разходите за материали, разходите за външни услуги, разходите за амортизация, разходите за заплати, разходите за осигуровки и на други административно-стопански разходи.

Счетоводно отчитане на разходите за лихви и финансови услуги. Счетоводно отчитане на разходите за провизиране на бъдещи плащания към персонала. Счетоводно отчитане на разходите от извънбюджетни средства. Счетоводно отчитане на разходите за стопанска дейност. Счетоводно отчитане на намалението на нетните активи от други събития.

Тема 16. Организация на счетоводното отчитане на пенсиите

Процедурите по отпускане на пенсии и взаимоотношения между субектите. Организация на счетоводното отчитане на приходите за пенсиите. Организация на счетоводното отчитане на разходите по изплащане на пенсиите в системата на НОИ. - отчитане на изплатените пенсии при Управление „Пенсии в ЦУ на НОИ”, отчитане на изплатените пенсии при отдел „Пенсионно обслужване” в териториалните поделения на НОИ.

Тема 17. Организация на счетоводното отчитане на нетекущите (дълготрайни) активи.

Счетоводно отчитане на нетекущите (дълготрайните) материални и нематериални активи. Счетоводно отчитане придобиването на нетекущи (дълготрайни) материални и нематериални активи. Счетоводно отчитане на намалението на нетекущи (дълготрайни) материални и нематериални активи

Тема 18. Организация на счетоводното отчитане на материалните запаси.

Организация на отчитането на материалните запаси. Счетоводно отчитане на придобиването на материални запаси. Счетоводно отчитане на намалението на материални запаси

Тема 19. Годишно счетоводно приключване на сметките

Годишно приключване на приходните сметки. Годишно приключване на разходните сметки. Годишно приключване на сметките за нетни активи Решаване на обобщаваща задача за отчитане на трансферите, приходите и разходите в ЦУ на НОИ и в териториалните поделения на НОИ.

Тема 20. Организация на счетоводното отчитане на средствата по задължителното здравно осигуряване

Характеристика на задължителното здравно осигуряване като обект на отчитане Отчитане на приходите по задължителното здравно осигуряване. Отчитане на разходите по задължителното здравно осигуряване. Решаване на задача за отчитане на приходите и разходите в НЗОК.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Лекционният курс се преподава чрез презентация с мултимедия и дискусия по подбрани теми

КУРСОВА ЗАДАЧА

Всеки студент разработва през семестъра курсова задача с примери от всяка методична единица на застрахователното или осигурително счетоводство, с цялостно съставяне на всички счетоводни записване, разнасяне по синтетични сметки, съставяне на оборотна ведомост, счетоводен баланс и отчет за доходите. Курсовата задача се представя 10 дни преди датата на изпита и се проверява от преподавателя и се оценява.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент се оценява през време на лекциите с текуща оценка. Тя се получава при решаване на примери и задачи по застрахователно и осигурително счетоводство към отделните методични единици и обобщаващи задачи за застрахователното и осигурително счетоводство (в ЦУ на НОИ и в териториалните поделения на НОИ). При формирането на текущата оценка се взема предвид и резултатите от разработването на курсовата задача.

Семестриалният изпит е чрез тест от примери от застрахователното и осигурителното счетоводство и открити въпроси. При формирането на крайната оценка освен резултатите от семестриалния изпит се взема предвид и текущата оценка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

А) Основна

1. Нейков, М. Застрахователно и осигурително счетоводство. УИ „Стопанство”, С., 2007
2. Нейков, М. Застрахователно и осигурително счетоводство. С., Университетско издателство „Стопанство”, 2003.
3. Захариев, П., Попова-Йосифова, Н., Счетоводство на застрахователните и пенсионноосигурителните предприятия, Варна, 2007
4. Стоянов, С., Михайлова, М., Начкова, М. Счетоводство на застрахователите. УИ „Стопанство”, С., 2009
5. Стоянов, С., Д. Фесчиян, К. Савова, Счетоводство в публичния сектор, УИ „Стопанство”, С., 2008
6. Йотова, Й., Кънева, К., Василев, В. Счетоводство на застрахователните предприятия”, Свищов, 2006
7. Колев, Н. Бюджетно счетоводство 2010, Бургас, Пето преработено и допълнено издание, ИК „Жажда”- Сливен, 2010
8. Тодоров, Р. Счетоводство на застрахователните предприятия. Абагар. В. Търново, 2012
9. Христосков, Йор. Социално осигуряване. (Теория, организация, практики). ВУЗФ, С., 2009
10. Янков В., Николова Г., Основи на счетоводството, ЕКС-ПРЕС, Габрово, 2013.

Б) Правно-нормативна уредба

1. Кодекс за застраховането. (Обн., ДВ, бр. 112 от 29.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.)
2. Кодекс за социално осигуряване. (Обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; заглавието изменено бр. 67 от 2003 г., посл. изм.и доп., бр.12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98, 102 от.2015 г.)
3. Международни счетоводни стандарти. Аскони-издат, С., 2008
4. Международни стандарти за финансово отчетване (МСФО), 2006 г., ФКМСС, СИЕЛА, ИДЕС, С., 2007
5. Закон за счетоводството. (Обн., ДВ, бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1 януари 2016 г.)
6. Закон за корпоративното подоходно облагане (Обн., ДВ, бр. 115 от 2006 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.79 от 2015 г., ДВ. бр.95 от 2015 г., ДВ. бр.32, 74 и 75 от 2016 г.)
7. Закон за данък върху застрахователните премии (ЗДЗП) (Обн. в ДВ, бр. 86 от 2010 г.)
8. Закон за Комисията за финансов надзор (Обн., ДВ, бр. 8 от 2003 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр . 34, 62 и 102 от 2015 г., ДВ, бр.42 от 2016 г.)
9. Закон за бюджета на ДОО за 2016 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 15 декември 2015 г.)
10. Закон за бюджета на НЗОК за 2016 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 15 декември 2015 г.)
11. Закон за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност

на работодателя (Обн., ДВ, бр. 37 от 2004 г., изм. и доп., ДВ, бр. 104, 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 48, 105 от 2006 г., бр. 32 от 2009 г. бр.18 от 2011 г., бр.94 от 2012 г., бр.15, 84 от 2013 г.)

12. Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (Обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 12, 14, 60 и 61 от 2015 г.)

13. Наредба № 5 от 15 октомври 2003 г. за извършване на дейност като застрахователен брокер и застрахователен агент, издадена от КФН, (Обн., ДВ, бр. 96 от 31 Октомври 2003 г.)

14. Наредба № 30 от 19 юли 2006 г. за изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията на застрахователите и презастрахователите, (загл. доп. - ДВ, бр. 49 от 2010 г.и бр. 66 от 2013 г.), приета с Решение № 61- Н от 19.07.2006 г. на КФН, (Обн., ДВ, бр. 78 от 2006 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 2 и 66 от 2013 г., бр. 68 от 2014 г.)

15. Наредба № 32 от 13 септември 2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя, презастрахователя и на лицата, включени в застрахователна или презастрахователна група, издадена от КФН, (Обн. ДВ. бр.81 от 6 октомври 2006г., изм. ДВ, бр.4 от 2010 г.)

16. Наредба за функциите на НОИ по събиране и разпределяне на задължителните осигурителни вноски (Обн., ДВ, бр. 81 от 2000 г., изм. бр. 19 от 2002 г., бр. 19 от 2004 г.)

17. Наредба № 19 от 8.12.2004 г. за реда за създаване на пенсионни резерви от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване (Обн., ДВ, бр. 110 от 17.12.2004 г.)

18. Наредба № 36 от 15.11.2006 г. за техническите резерви към фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми. (Обн., ДВ, бр. 96 от 2006 г.,)

19. Правилник за организацията и дейността на Националния осигурителен институт (приет с решение № 1.11.2 на Надзорния съвет НОИ от 16.01.2014 г., (Обн., ДВ, бр. 8 от 28.01. 2014 г., изм. и доп., ДВ, бр. 87 от 2014 г., бр. 46 от 2015 г., бр. 22 от 2016 г.)

20. Указания за счетоводно отчитане на разходите по бюджета на ДОО на Главна дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ на НОИ от 27.01.2006 г.

21. Примерен сметкоплан на застрахователно дружество и на осигурително дружество.

ВА 524

ОРГАНИЗАЦИЯ НА СЧЕТОВОДСТВО В ОСИГУРИТЕЛНИТЕ И ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА

Лектор: Проф. д.ик.н. Марин Иванов Нейков

Част 1. Организация на счетоводство в застрахователните дружества

1. Обща характеристика на дейността и счетоводството на застрахователното дружество - застрахователната дейност като обект на отчитане и организация на отчетността.
2. Отчитане на приходите в застрахователното дружество - същност и обхват на приходите като обект на отчитане.
3. Организация на отчитането на приходите по пряко застраховане и за бъдещи периоди.
4. Отчитане на приходите от продажби
5. Отчитане на приходите от възстановени загуби от обезценки
6. Отчитане на приходите за бъдещи периоди
7. Отчитане на финансовите приходи
8. Отчитане на извънредните приходи
9. Организация на отчитането на разходите на застрахователното дружество - същност и класификация на разходите като обект на отчитане.
10. Организация на отчитането на разходите по пряко застраховане.
11. Организация на отчитането на общите разходи за издръжка на застрахователното дружество – по икономически елементи и по функционално предназначение.
12. Отчитане на разходите за придобиване на нетекущи (дълготрайни) материални активи
13. Отчитане на финансовите разходи
14. Отчитане на загуби (разходи) от обезценки
15. Организация на отчитането на приходите и разходите по пасивно презастраховане.
16. Организация на отчитането на приходите и разходите по активно презастраховане.
17. Организация на отчитането на разчетите с посредниците по застраховане, на разчетите с клиенти по застраховане и на разчетите по предстоящи плащания с местни и чуждестранните застрахователи.
18. Организация на отчитането на разчетите със съзастрахователи, презастрахователи, седанти.
19. Организация на отчитането на общите разчети
20. Организация на отчитането на разчетите с бюджета, осигурители и ведомства.
21. Организация на отчитането на вътрешните разчети.
21. Организация на отчитането на текущите (краткосрочните) финансови активи
22. Организация на отчитането на капитала, капиталовите резерви и на финансовия резултат.
23. Организация на отчитането на привлечения капитал - получените заеми и дългови инструменти.

24. Организация на отчитането на техническите резерви.

25 Организация на годишното приключване и годишен финансов отчет на застрахователното дружество. Форма и съдържанието на годишния финансов отчет. Структура на елементите на годишния финансов отчет за целите на финансовия надзор

26. Организация на отчитането на привлечените средства на участници в осигурителни фондове - характеристика на осигурителните фондове като обект

27. Организация на отчитането на привлечените средства на участници в допълнителното доброволно здравно осигуряване, в пенсионното осигуряване и в други осигурителни фондове.

Част 2. Организация на счетоводство в осигурителни дружества

29. Организация на осигурителната система като обект на отчитане.

30. Организация на отчитането на приходите по осигурителните фондове в системата на НОИ

31. Организация отчитането на финансовите и други приходи в НОИ.

32. Организация на отчитането на временните безлихвени заеми.

33. Отчитане на приходите от извънбюджетни средства. Отчитане на приходите от стопанска дейност.

34. Характеристика и организация на отчитането на разходите в осигурителните организации.

35. Организация на отчитането на разходите за обезщетения по общественото осигуряване - разходи за обезщетения за временна нетрудоспособност, разходи за обезщетения за безработица, разходи за парични помощи за профилактика, рехабилитация и отдых (ПРО)

36. Организация на отчитането на административно-стопанските разходи по обществено осигуряване - разходите на материали, външни услуги, заплати, осигуровки, другите административно-стопанските разходи.

37. Организация на отчитането на разходите за лихви и финансови услуги.

38. Организация на отчитането на разходите за провизиране на бъдещи плащания към персонала

39. Организация на отчитането на разходите от извънбюджетни средства и на разходите за стопанска дейност

40. Организация на отчитането на пенсиите в системата на НОИ (в ЦУ на НОИ и от отдел „Пенсии“ в териториалните подразделения на НОИ)

41. Организация на отчитането на намалението на нетните активи от други събития.

42. Организация на отчитането на дълготрайните материални и нематериални активи.

43. Организация на отчитането на материалните запаси.

44. Организация на годишното приключване на приходните сметки, на разходните сметки и на сметките за нетните активи в осигурителните организации.

45. Организация на счетоводното отчитане по задължителното здравно осигуряване в НЗОК.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

А) Основна

1. Нейков, М. Застрахователно и осигурително счетоводство. УИ „Стопанство“, С., 2007

2. Нейков, М. Застрахователно и осигурително счетоводство. С., Университетско издателство „Стопанство“, 2003.

3. Захариев, П., Попова-Йосифова, Н., Счетоводство на застрахователните и пенсионноосигурителните предприятия, Варна, 2007

4. Стоянов, С., Михайлова, М., Начкова, М. Счетоводство на застрахователите.

УИ „Стопанство”, С., 2009

5. Стоянов, С., Д. Фесчиян, К. Савова, Счетоводство в публичния сектор, УИ „Стопанство”, С., 2008

6. Йотова, Й., Кънева, К., Василев, В. Счетоводство на застрахователните предприятия”, Свищов, 2006

7. Колев, Н. Бюджетно счетоводство 2010, Бургас, Пето преработено и допълнено издание, ИК „Жажда”- Сливен, 2010

8. Тодоров, Р. Счетоводство на застрахователните предприятия. Абагар. В. Търново, 2012

9. Христосков, Йор. Социално осигуряване. (Теория, организация, практики). ВУЗФ, С., 2009

10. Янков В., Николова Г., Основи на счетоводството, ЕКС-ПРЕС, Габрово, 2013

б) Нормативна уредба

1. Кодекс за застраховането. (Обн., ДВ, бр. 112 от 29.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.)

2. Кодекс за социално осигуряване. (Обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; заглавието изменено бр. 67 от 2003 г., посл. изм.и доп., бр.12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98, 102 от.2015 г.)

3. Международни счетоводни стандарти. Аскони-издат, С., 2008

4. Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), 2006 г., ФКМСС, СИЕЛА, ИДЕС, С., 2007

5. Закон за счетоводството. (Обн., ДВ, бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1 януари 2016 г.)

6. Закон за корпоративното подоходно облагане (Обн., ДВ, бр. 115 от 2006 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.79 от 2015 г., ДВ. бр.95 от 2015 г., ДВ. бр. 32, 74 и 75 от 2016 г.

7. Закон пза данъка върху застрахователните премии. (Обн. в ДВ, бр. 86 от 2010 г.

8. Закон за здравното осигуряване. (Обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 98 и 102 от 2015 г., Решение № 3 от 2016 г. на Конституционния съд на РБ – ДВ, бр. 20 от 2016 г.)

9. Закон за Комисията за финансов надзор (Обн., ДВ, бр. 8 от 2003 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр . 34, 62 и 102 от 2015 г., ДВ, бр.42 от 2016 г.)

10. Закон за бюджета на ДОО за 2016 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 15 декември 2015 г.)

11. Закон за бюджета на НЗОК за 2016 г. (Обн., ДВ, бр. 98 от 15 декември 2015 г.)

12. Търговски закон (Обн. ДВ. бр.48 от 18 Юни 1991 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 22 и 95 от 2015 г., ДВ. бр.13 от 2016 г.).

13. Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (Обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 12, 14, 60 и 61 от 2015 г.)

14. Наредба № 5 от 15 октомври 2003 г. за извършване на дейност като застрахователен брокер и застрахователен агент, издадена от КФН, (Обн., ДВ, бр. 96 от 31 Октомври 2003 г.)

15. Наредба № 30 от 19 юли 2006 г. за изискванията към счетоводството, формата и съдържанието на финансовите отчети, справките, докладите и приложенията на застрахователите и презастрахователите, (загл. доп. - ДВ, бр. 49 от 2010 г.и бр. 66 от 2013 г.), приета с Решение № 61- Н от 19.07.2006 г. на КФН, (Обн., ДВ, бр. 78 от 2006 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 2 и 66 от 2013 г., бр. 68 от 2014 г.)

16. Наредба № 32 от 13 септември 2006 г. за изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя, презастрахователя и на лицата, включени в застрахователна или презастрахователна група, издадена от КФН, (Обн. ДВ. бр.81 от 6 октомври 2006г., изм. ДВ, бр.4 от 2010 г.)

17. Наредба за функциите на НОИ по събиране и разпределяне на задължителните осигурителни вноски (Обн., ДВ, бр. 81 от 2000 г., изм. бр. 19 от 2002 г., бр. 19 от 2004 г.)

18. Правилник за организацията и дейността на Националния осигурителен институт (приет с решение № 1.11.2 на Надзорния съвет НОИ от 16.01.2014 г., (Обн., ДВ, бр. 8 от 28.01. 2014 г., изм. и доп., ДВ, бр. 87 от 2014 г., бр. 46 от 2015 г., бр. 22 от 2016 г.)

19. Указания за счетоводно отчитане на разходите по бюджета на ДОО на Главна дирекция „Финансово-счетоводна дейност” на НОИ от 27.01.2006 г.

20. Примерен сметкоплан на застрахователно дружество и на осигурително дружество.